

אין לנו ידיעה ודאית מה הניע רבינו לבצע תיקוני לשון אלו, אך מן הענין לציין בהקשר זה את דבריו בהקדמתו לספר חכמת אדם: "והנה לא נמצא בחיבור זה מדברי מחותני הגאון רשכבה"ג מו' אלי' חסיד, והוא לסיבת כי שמעתי דיבת רבים המתרעמים עלי שהשגתי עליו באיזה מקומות ^{מאוצר החכמה} בחיבורי "חיי אדם"י. בלי ספק שהאנשים המתרעמים לא ידעו דרך הפוסקים, שכן דרך תוה"ק זה בונה וזה סותר, והתלמיד חולק על הרב, כמו שכתוב בשולחן ערוך, ודרך זה היה נוהג אף בזמן תנאים ואמוראים. ובודאי ניחא ליה להגר"א מה שאני מפלפל בדבריו ממי שהוא אומר שפיר קאמר, כדאמר רבי יוחנן על בר לקישא, והם עתידים ליתן את הדין, כי מנעו נחת רוח להגר"א לפלפל בדבריו, והדן לכף זכות ידונו אותו משמים לזכות" – לא מן הנמנע אם נעלה את ההשערה כי תיקוני ועידוני לשונות אלו אף הם באו על רקע התנגדות ותרעומת זו, אם מפני שחשש מפגיעתם הרעה של אותם "רבים המתרעמים", ואולי אף יותר מזה שהתחשב באמת עם דעתם במידה מה, בנוגע לחריפות ההתבטאויות שהעלה ע"ג ספר, ולא באנו אלא לעורר, בבחינת תן לחכם ויחכם עוד.

¹³⁶⁷⁶ מאוצר החכמה

יז. ראה לדוגמא כלל ט' סי' י' בנשמת אדם סק"ד שמביא שיטת הגר"א שהרהור כדיבור בתלמוד תורה ולכן דעתו נוטה שמברכים עליו ברכת התורה, ובנשמת אדם חולק ודוחה כל ראיותיו ומסיק שאינו מברך, ובשו"ת בנין עולם [לרי"א חבר זצ"ל, תלמיד רמ"מ משקלוב ופה שלישי לרבינו הגר"א] או"ח סי' ו' מקיים את דברי הגר"א מהשגות החיי אדם, ומתבטא עליו בחריפות מה. "וכל דבריו שם אין להם שחר, ומאוד נפלאתי איך מלאו לבו לחלוק על מאור עינינו בדברים של מה בכך".